

Kvileskjær i ruskevær

Utsikter for norsk olje og gass

Klaus Mohn, Professor
Handelshøgskolen ved Universitetet i Stavanger
<http://www.uis.no/Mohn>
Twitter: @Mohnitor

OVERFLATE 2015
Bergen, 5. november 2015

1

Ei ny kjelde til risiko?

Research Paper

John Mitchell, Valère Marcel and Beth Mitchell
Energy, Environment and Resources | July 2015

Oil and Gas Mismatches: Finance, Investment and Climate Policy

ft.com > world > Science & Environment

Home > World > Companies > Markets > Global Economy > Lex > Co
Africa > Asia Pacific > Europe > Latin America > Middle East & North Africa > UK > US & Canada > More

Mark Carney's climate warning splits opinion
Prita Clark in London

The carbon budget
Sightlines of CO₂
Energy fossil fuel
sectors of energy and
mining companies

1,541

225
Amount which can be emitted up
until 2020 and have an 80% chance
of meeting the global 2°C goal

Source: Carbon Tracker. Photo: Shutterstock/PhotoDisc.com

Mark Carney, the former Goldman Sachs banker now running the Bank of England, is either a far-sighted visionary or a dangerously deluded fool.

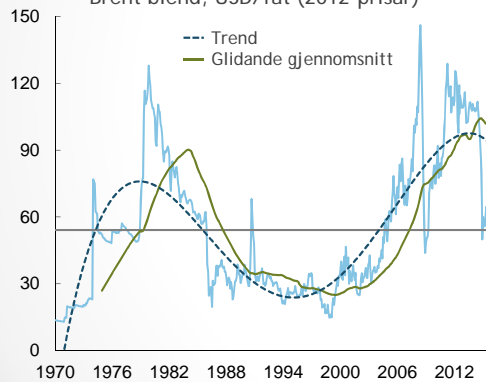

Bak oss ligg ein eventyrleg oppgang

Driven av oljepris, politikk og teknologi

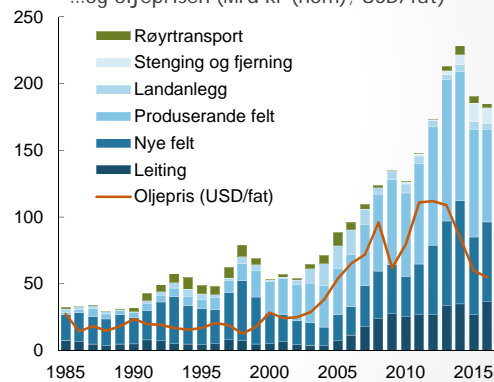
Oljeprisen sidan 1970

Brent blend, USD/fat (2012-prisar)

Investeringar på norsk sokkel

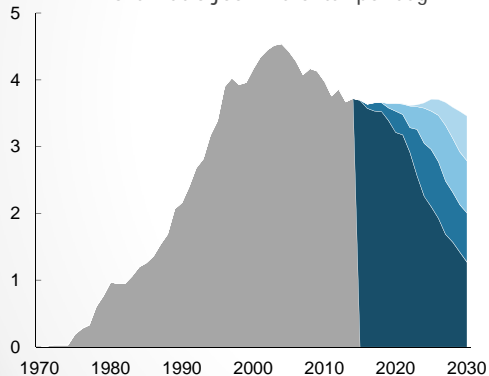
...og oljeprisen (Mrd kr (nom); USD/fat)

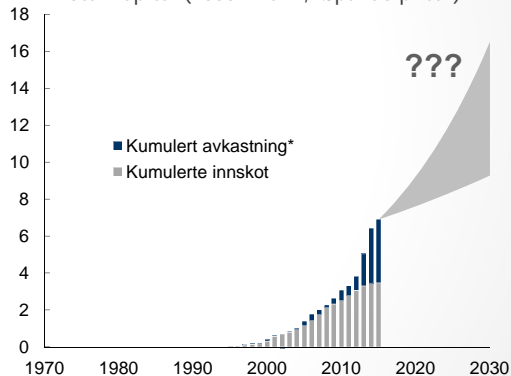
Høgare produksjon, inntekt og sparing

Store inntekter for næringsliv, hushald - og politikarar

Norsk olje- og gassproduksjon
Millionar fat oljeekvivalentar per dag

Statens pensjonsfond - Utland
Total kapital (1000 mrd kr, løpande prisar)

Stor fisk i litan dam

Meir sårbar etter einspora vekst

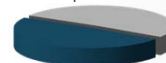
- Noreg er ein litan økonomi
- Olje- og gassnæringa er stor
- Innanlandske leveransar

Makroøkonomiske nøkkeltal 2013
Olje og naturgass som del av...

Samla verdiskaping (BNP)
22 prosent

Samla eksport
49 prosent

Staten sine inntekter
29 prosent

Samla investeringar
31 prosent

Ressursbasert rikdom: Kva seier teorien?

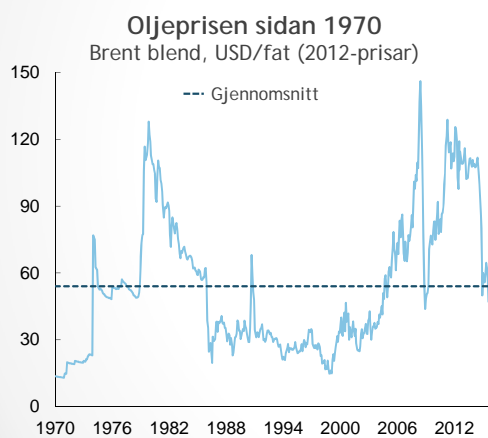
Kan Noreg være upåverka av tidenes tippegevinst?

- Ressursrikdom svekker konkurranseevna...
  - ... aukar kostnaden ved omstilling
- Ressursrikdom svekker vekstevna
  - Etterslep i læring og nyskaping
  - Sosiale og politiske faktorar
  - Konflikt og krig
- Utfordringane er sjeldan påtrengande i oppgangstider

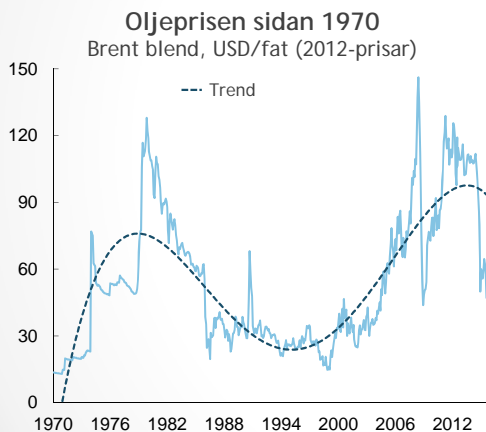
Etter festen kjem testen

Oljeprisen og det store skifer-sjokket

Det store fallet i oljeprisen

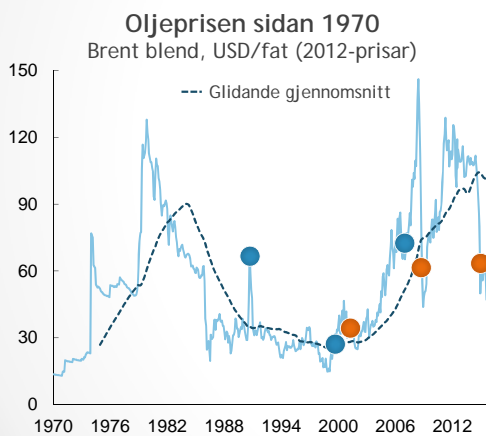
Eit oljeprissjokk er ikkje eit oljeprissjokk

- Kva er kjelda til sjokket?
- Kor lenge vil prisfallet vare?

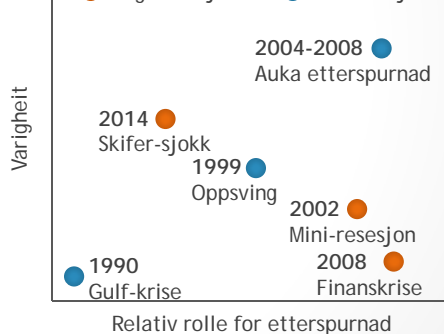
Det store fallet i oljeprisen

Eit oljeprissjokk er ikkje eit oljeprissjokk

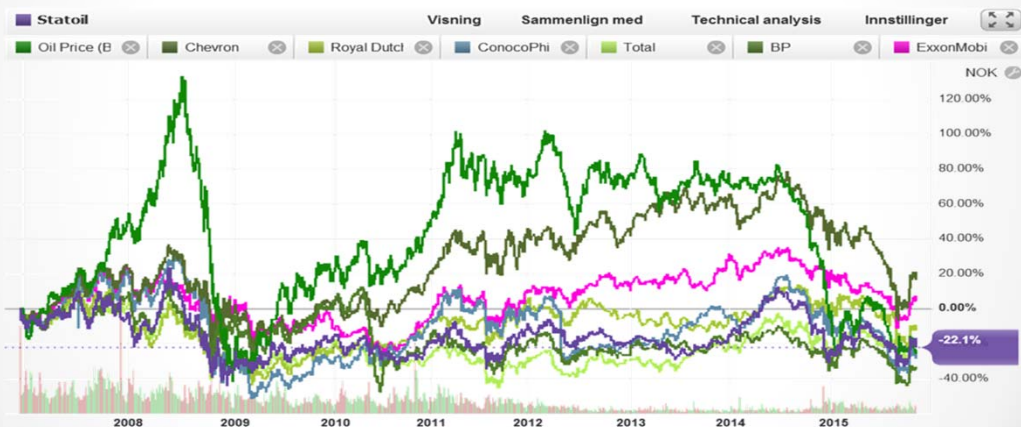
Klassifisering av oljeprissjokk
etter opphav og varigheit

● Negative sjokk   ● Positive sjokk

Oljeselskap under press

Aksjekursutvikling 15. desember 2006 - 20. oktober 2015

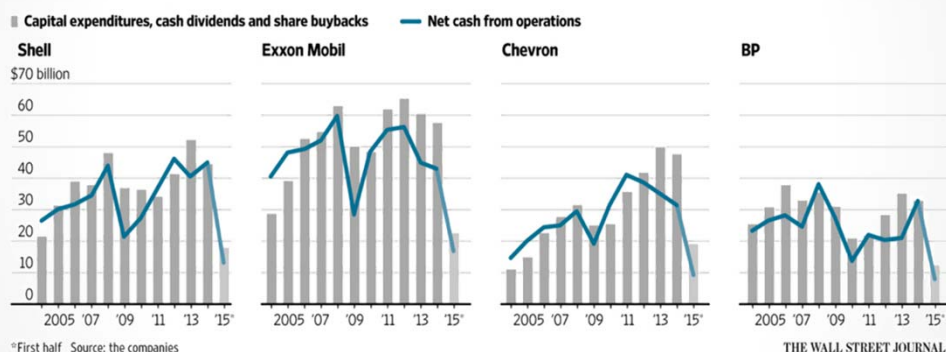

Kjelder: Statoil si heimeside (<http://www.statoil.com/IR>).

11

Oljeselskap under press

Inntektene strekk ikkje lenger til...

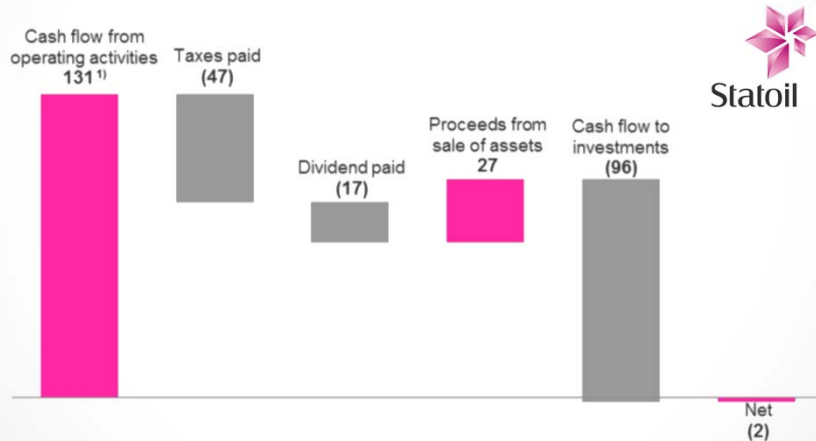

Kjelder: Platts, rapportar frå selskapa, <http://www.statoil.com/IR>.

12

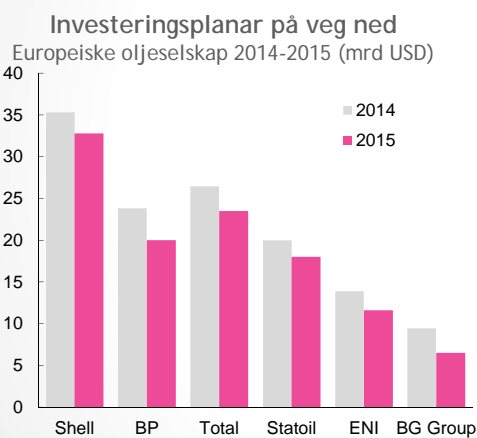
Investorane strammar tøylen

Disponeringa av kontantstraumen i Statoil (per 3. kvartal 2015)

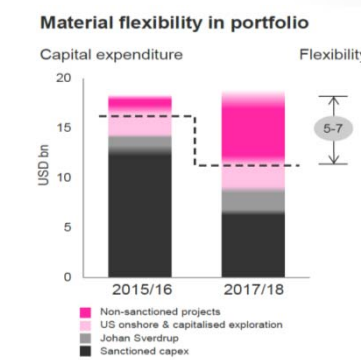

Investorane strammar tøylen

Lågare investeringar legg dempar på aktiviteten

“Prepared to use material flexibility”
Statoil, 6. februar 2015

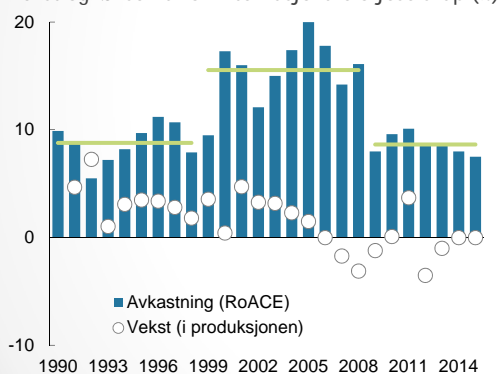

Investorane strammar tøylene

Kortsiktig utfordring: Lønsemd og avkastning

Blanda suksess

Vekst og lønsemd for internasjonale oljeselskap (%)

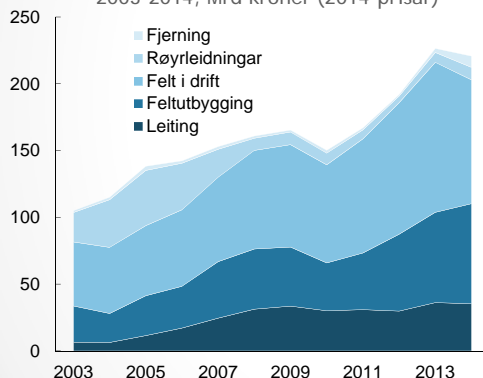

- Aksjonærene er skuffa...
  - ... over lønsemd og avkastning
- Sprik i marknadssyn...
  - ... gir sprik i verdsetting
- Høgare krav frå investorane...
  - ... dempar investeringsutsiktene

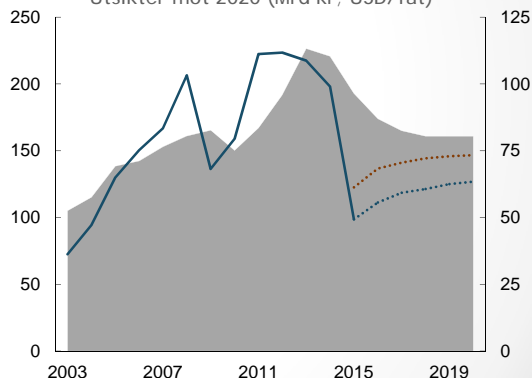
Investeringar på norsk sokkel

Utgangspunkt: Norges Bank, juni 2015 (PPR)

Oljeinvesteringar på norsk sokkel 2003-2014, Mrd kroner (2014-prisar)

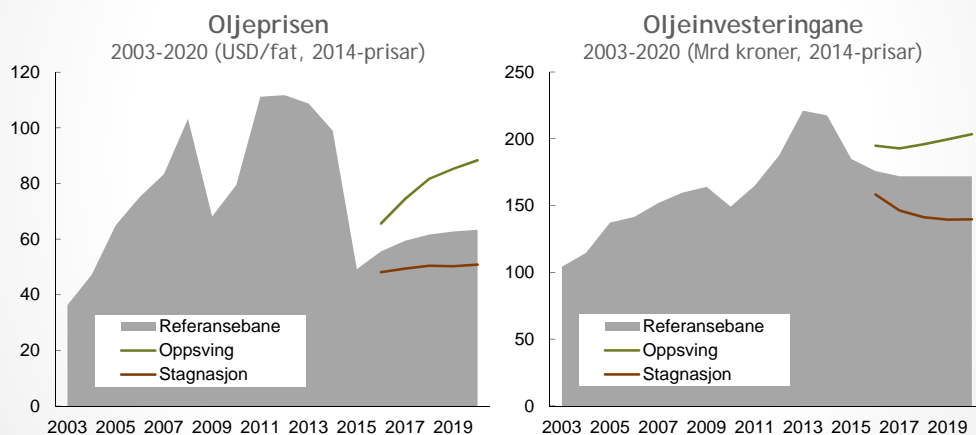
Oljeinvesteringar og oljepris Utsikter mot 2020 (Mrd kr; USD/fat)

Investeringar på norsk sokkel

Mulege utviklingsbanar

Kjelder: Norges Bank. 2015. Pengepolitisk rapport no 3. September 2015 (historiske tal). Eigne berekningar (utsikter).

17

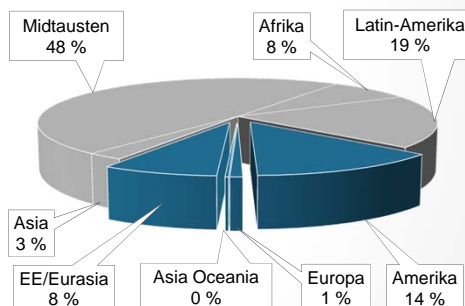
Usikre utsikter for oljenæringa

Utfordringar på lengre sikt

Etterspurnad
Politikk, preferansar og prisar

Tilgang og tilbod
Olje- og gassreservar etter region

Source: Mitchell, John, Marcel, Valerie and Beth Mitchell. 2012. «What next for the oil and gas industry?». Chatham House. October 2012.

18

Korreksjon eller krise?

19

Etter festen kjem testen

Tema til ettertanke

- Norsk økonomi er prega av petroleum
- Kortsiktige utsikter er tett knytt til oljeprisen
- Den store oppgangstrenden er i ferd med å flate ut
- Utfordringer går hand i hand med muligheter

20

Illustrasjon: The Economist.